

บทสรุปผู้บริหาร (Executive summary)

ทองคำเป็นทรัพยากรแร่ที่สำคัญของประเทศ และเป็นแร่ที่มีนโยบายในการบริหารจัดการเป็นการเฉพาะแตกต่างจากแร่ชนิดอื่น ซึ่งนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละช่วงเวลา ที่ผ่านมามีภาครัฐได้ปรับปรุงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำให้เหมาะสมกับสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เช่น การออกนโยบายการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำในปี ๒๕๓๐ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งแร่ทองคำเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และในภายหลังรัฐบาลมีนโยบายชะลอการออกใบอนุญาตพิเศษเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ศึกษาและเสนอแนะนโยบายในการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๒ เป็นต้น

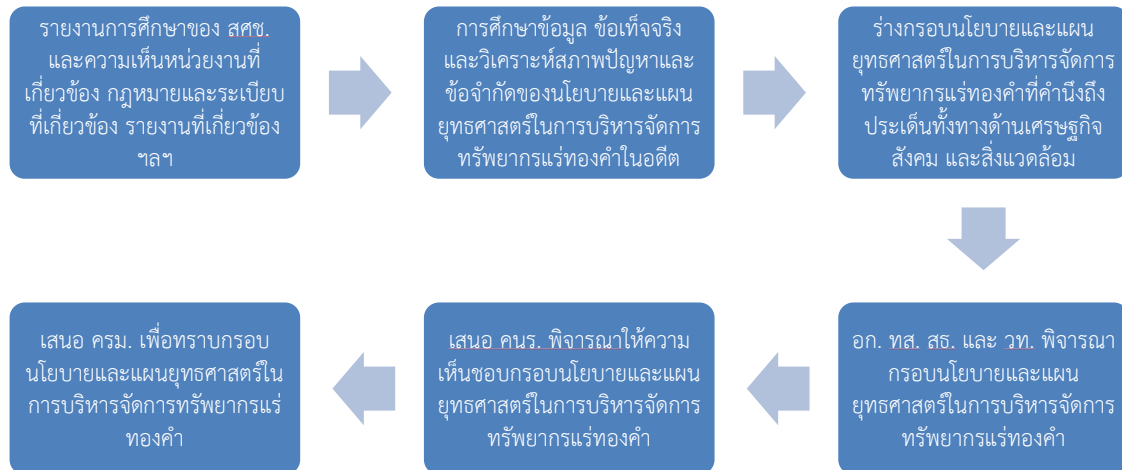
ในปัจจุบันพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติทำหน้าที่เสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ กำหนดให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เสนอกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ ให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ (คนร.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ จึงจัดทำกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำฉบับนี้ขึ้น

กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำนี้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้นำรายงานการศึกษาของ สศช. และความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเหมืองแร่ทองคำในอดีตและในอนาคต เช่น พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ รายงานวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการเหมืองแร่ มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อจำกัดของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำในอดีต เพื่อที่จะวางกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำที่คำนึงถึงประเด็นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำหรับอนาคต

ร่างกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำได้นำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมคณะทำงานติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งมีผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม (ทส.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) เข้าร่วมการพิจารณาด้วย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ และ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และต่อมาได้มีการนำร่างกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำเข้าสู่การพิจารณาของ คนร. ในการประชุม คนร. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

การจัดทำและเสนอกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

จากการศึกษาทบทวนพัฒนาการและเหตุการณ์สำคัญในอดีตพบว่า นโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในแต่ละช่วงเวลา โดยในช่วงแรกภาครัฐมีนโยบายที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้เกิดการผลิตและการลงทุนทำเหมืองแร่ทองคำเพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก จะเห็นได้จากนโยบายการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำในปี ๒๕๓๐ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งแร่ทองคำเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ การประกาศกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่เพื่อเชิญชวนให้ผู้ลงทุนยื่นขอสิทธิสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำในปี ๒๕๓๐ และ ๒๕๓๒ การปรับลดอัตราค่าภาคหลวงแร่ทองคำจากร้อยละ ๑๐ เป็นร้อยละ ๒.๕ ในปี ๒๕๓๕ การอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ และการให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนแก่กิจการเหมืองแร่ทองคำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาต่อมา นโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในระยะหลังเริ่มให้ความสำคัญกับผลตอบแทนของภาครัฐ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น

พัฒนาการของกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

นอกจากนี้ จากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี รายงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่านโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำของไทยมีข้อจำกัดที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อีกหลายประการ ให้เท่าเทียมมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น ปรับปรุงผลตอบแทนของภาครัฐและท้องถิ่นที่อยู่ในระดับต่ำให้เหมาะสม การกระจายผลประโยชน์ให้เป็นธรรมมากขึ้น ส่งเสริมความเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน พัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ยกกระดับความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กำหนดหลักประกันการฟื้นฟูให้เหมาะสมกับความเสี่ยง จัดทำข้อมูลพื้นฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Baseline data) ก่อนการทำเหมือง กำหนดแนวพื้นที่กั้นชนการทำเหมือง (Buffer zone) ระหว่างเหมืองกับชุมชน เป็นต้น

ข้อจำกัดของนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำที่ผ่านมา

แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

วิสัยทัศน์ ประเทศไทยมีกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ โดยคำนึงถึงดุลยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ ภาครัฐและท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำที่เหมาะสม ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำเพิ่มขึ้น และปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำลดลง ผู้ประกอบการเหมืองแร่ทองคำมีการประกอบกิจการที่มีมาตรฐานสากล มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำด้านเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น ๕ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๑.๑ การยกเลิกการส่งเสริมการลงทุนสำหรับกิจการเหมืองแร่ทองคำ เพื่อให้ภาครัฐได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๑.๒ การประเมินสิทธิสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ในพื้นที่ที่ภาครัฐได้สำรวจและพบว่า มีศักยภาพทรัพยากรแร่ทองคำ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับภาครัฐในการจัดสรรสัมปทานหรือประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ และช่วยให้ภาครัฐได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการอนุญาตประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๑.๓ การปรับปรุงการจัดการเก็บผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ รวมถึงการตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่

กลยุทธ์ที่ ๑.๔ การจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เพื่อให้เป็นไปตามหลักประสิทธิภาพแบบคาลดอร์-ฮิกส์ ซึ่งกำหนดให้จัดสรรผลประโยชน์ให้แก่ผู้เสียประโยชน์หรือผู้ได้รับผลกระทบเพื่อชดเชยความสูญเสียที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๑.๕ การห้ามส่งออกทองคำที่ได้จากการทำเหมืองแร่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่ทองคำตลอดห่วงโซ่การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำด้านสังคมและชุมชน แบ่งออกเป็น ๓ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๒.๑ การยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนจากระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) เป็นระดับการร่วมตัดสินใจและร่วมติดตามตรวจสอบ (Delegated power) และระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen control)

กลยุทธ์ที่ ๒.๒ การยกระดับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการ เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์จากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำมากขึ้น ลดปัญหาความขัดแย้ง และทำให้การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒.๓ การตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการกองทุนได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
แบ่งออกเป็น ๔ กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ ๓.๑ การกำหนดให้มีกองทุนประกันความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และกองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ เพื่อให้มีงบประมาณในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชนบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำในกรณีฉุกเฉิน

กลยุทธ์ที่ ๓.๒ การกำหนดให้มีกองทุน และหลักประกันการฟื้นฟูพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle: PPP) มีหลักประกันการฟื้นฟูพื้นที่และป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ภาครัฐ รวมทั้งเป็นหลักประกันในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ด้วย

กลยุทธ์ที่ ๓.๓ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานก่อนการทำเหมือง (Baseline data) ใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการติดตามและเฝ้าระวังในช่วงระหว่างการทำเหมืองรวมถึงภายหลังสิ้นสุดการทำเหมือง

กลยุทธ์ที่ ๓.๔ การจัดทำแนวพื้นที่กั้นชนการทำเหมือง (Buffer zone) เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำต่อชุมชนบริเวณใกล้เคียง

แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านเศรษฐกิจ	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านสังคมและชุมชน	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- การเพิ่มผลประโยชน์ตอบแทนแก่ภาครัฐและท้องถิ่น - การจัดเก็บและจัดสรรผลประโยชน์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม - การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่ทองคำตลอดห่วงโซ่การผลิต	- การยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน - การยกระดับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการ - การพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน	- การพัฒนามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ที่ชัดเจน เช่น กองทุนหลักประกัน การทำประกันภัย - การจัดทำ Baseline data และ Buffer zone เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อชุมชน

กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำแบ่งออกเป็น ๗ ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านการบริหารจัดการแหล่งแร่ทองคำ

เนื่องจากแร่ทองคำเป็นแร่เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการลงทุนสำรวจและลงทุนทำเหมืองแร่ทองคำ ทั้งการลงทุนของคนไทยเองและร่วมลงทุนกับบริษัทต่างชาติ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี และได้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ประเทศสูงสุด โดยกำหนดวิธีการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งแร่ทองคำ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ในพื้นที่ศักยภาพแหล่งแร่ทองคำที่ภาครัฐได้สำรวจและมีข้อมูลเพียงพอ กระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศกำหนดเขตเป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่และเปิดประมูลสิทธิสำรวจและทำเหมืองในพื้นที่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจะประกาศเป็นคราว ๆ ไป ตามความเหมาะสมของพื้นที่แหล่งแร่ โดยในการประกาศกำหนดเขตเป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่นั้น จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนในพื้นที่ประกอบการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ จะบริหารจัดการไม่ให้เกิดการประกาศพื้นที่ดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการผลิตแร่ชนิดอื่น

๑.๒ การขอสิทธิสำรวจแร่ทองคำในพื้นที่ทั่วไป นอกจากพื้นที่ตาม ข้อ ๑.๑ สามารถทำได้โดยการขออนุญาตอาชญาบัตรพิเศษเพื่อสำรวจแร่ทองคำ

๑.๓ การทำเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่ทั่วไป นอกจากพื้นที่ตาม ข้อ ๑.๑ สามารถทำได้โดยการขออนุญาตประทานบัตรเพื่อทำเหมืองแร่ทองคำ โดยผู้ขอต้องได้รับอาชญาบัตรพิเศษเพื่อสำรวจแร่ทองคำมาแล้วในพื้นที่ยื่นคำขอประทานบัตร

๑.๔ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่ทองคำตลอดห่วงโซ่การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ การทำเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่แหล่งแร่ที่สามารถผลิตเป็นโลหะผสมทองคำในเชิงธุรกิจได้ ผู้ประกอบการเหมืองแร่ต้องสนองตอบนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมในการเพิ่มมูลค่าแร่ทองคำด้วยการทำเป็นโลหะทองคำบริสุทธิ์ภายในประเทศโดยส่งเข้าโรงงานของผู้ประกอบการภายในประเทศ หรือโดยการจัดตั้งโรงงานเองหรือร่วมกับผู้ลงทุนรายอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ภายหลังจากที่ประกาศฉบับนี้ได้ประกาศใช้แล้ว กระทรวงอุตสาหกรรมจะไม่อนุญาตให้ส่งออกโลหะผสมทองคำที่ได้จากการทำเหมืองไปต่างประเทศอีก

๑.๕ ในกรณีที่มีการนำผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงาน จะต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ผู้ปฏิบัติงานชาวไทยสามารถปฏิบัติงานแทนได้ภายในเวลา ๕ ปี และการจ้างเหมางานก่อสร้างงานพัฒนาหรือทำเหมือง และงานบริการต่าง ๆ จะต้องใช้บริการจากผู้ประกอบการไทยเป็นหลัก

๑.๖ ไม่มีการให้สิทธิประโยชน์ด้านส่งเสริมการลงทุนให้กับโครงการทำเหมืองแร่ทองคำในด้านภาษีต่าง ๆ

๑.๗ ส่งเสริมให้มีช่องทางในการปรึกษาหารือและยกระดับการมีส่วนร่วมในเชิงนโยบายระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต ทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (Forward linkages)

เพื่อให้สินค้าที่ใช้วัตถุดิบทองคำภายในประเทศได้รับการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ตลอดจนเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มและนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำ

๒. ด้านผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำของประเทศ เป็นไปโดยเหมาะสมทั้งทางด้านมูลค่าทางเศรษฐกิจและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนอย่างแท้จริง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายในการเรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนจากการพัฒนาแหล่งแร่ทองคำในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ค่าภาคหลวงแร่ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ เพื่อการตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น ให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ

นอกจากค่าภาคหลวง ภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือภาษีและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ผู้ขอจะต้องจ่ายให้แก่รัฐตามกฎหมายแล้ว ผู้ขอจะต้องจ่ายผลประโยชน์พิเศษในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันให้แก่รัฐ ทั้งในขั้นการขออาชญาบัตรพิเศษและการขออนุญาตประทานบัตร ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม คุ่มค่า และเป็นธรรมต่อภาครัฐ ครอบคลุมปัจจัยด้านราคาทองคำ ความผันแปรตามศักยภาพของแหล่งแร่ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม อีกทั้งจะกำหนดพิคัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ เช่น ต้นทุนการผลิตและสถานการณ์ราคาทองคำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและคุ่มค่าแก่ทุกฝ่าย

๒.๒ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ท้องถิ่น

ผู้ขอจะต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนแก่ท้องถิ่นในรูปของเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำตั้งอยู่ และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่อยู่ติดกัน ตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด โดยอาจใช้พื้นฐานจากสัดส่วนของรายได้จากการผลิตแร่ หรืออัตราต่อหน่วยการผลิตแร่ หรือหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้ขอจะต้องจัดตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านรอบเหมืองแร่ ทั้งในด้านการพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ โดยมีตัวแทนจากหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนร่วมกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และหน่วยราชการอื่นเพื่อให้สามารถบริหารจัดการกองทุนได้ตรงกับความต้องการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยให้เก็บสะสมเงินในบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด ทั้งนี้ หากโครงการทำเหมืองเสร็จสิ้นแล้วแต่ยังคงมีเงินกองทุนเหลืออยู่ให้คณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนต่อไป

๓. ด้านความปลอดภัย การป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำเป็นไปด้วยความระมัดระวังและเคร่งครัดต่อการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อปกป้องรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและประชาชน

ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านกิจกรรมการสำรวจแร่ หรือการทำเหมืองแร่แล้วให้กลับคืนสู่ธรรมชาติหรือสามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งการให้ผู้ขอจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการเยียวยาต่าง ๆ กรณีเกิดปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ตลอดจนการจัดระบบการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ในขั้นตอนการสำรวจแร่ ผู้ขอจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักวิชาการและรายละเอียดเงื่อนไขตามแผนงานที่ได้รับอนุญาต แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ และต้องวางหลักประกันการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่หลังเสร็จสิ้นโครงการสำรวจแร่ แต่ทั้งนี้หากตรวจพบว่าการปฏิบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนด อาจเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้

๓.๒ ในขั้นตอนการขอประทานบัตร ใบอนุญาตแต่งแร่ ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือใบอนุญาตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ ๑: โครงการเหมืองแร่ทองคำที่เข้าข่ายโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลกระทบต่าง ๆ รวมทั้งเงื่อนไขเพิ่มเติมจะเป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขประกอบการอนุญาตประทานบัตร ซึ่งหากผู้ขอไม่ปฏิบัติตามจะเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนประทานบัตรได้

ประเภทที่ ๒: โครงการเหมืองแร่ทองคำที่เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ผู้ขอจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการที่เข้าข่ายอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ (EHIA) ตามที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลกระทบต่าง ๆ รวมทั้งเงื่อนไขเพิ่มเติมจะเป็นส่วนหนึ่งในเงื่อนไขประกอบการอนุญาตประทานบัตร ซึ่งหากผู้ขอไม่ปฏิบัติตามจะเป็นเหตุให้ถูกเพิกถอนประทานบัตรได้

๓.๓ ในขั้นตอนการทำเหมือง ผู้ขอจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามรายละเอียดเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ทั้งเงื่อนไขที่เป็นข้อบังคับตามกฎหมายและเงื่อนไขที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดเพิ่มเติมในส่วนการจัดตั้งกองทุน การเอาประกันภัย การปิดเหมือง การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ในช่วงระหว่างการทำเหมืองและภายหลังการปิดเหมือง

(๑) กองทุนฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการฟื้นฟูพื้นที่โครงการ ทั้งพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว พื้นที่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่อง และพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง เพื่อฟื้นคืนสภาพพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนการทำเหมือง และเป็นไปตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๒) กองทุนเฝ้าระวังสุขภาพ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังสุขภาพประชาชนรอบพื้นที่เหมืองแร่ ทั้งในช่วงระหว่างการทำเหมือง และภายหลังสิ้นสุดการทำเหมือง

(๓) กองทุนประกันความเสี่ยง เพื่อใช้เป็นงบประมาณสำหรับแก้ไขปัญหาลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เกิดจากการทำเหมืองแร่และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

(๔) การวางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองตามที่คณะกรรมการแร่กำหนด เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้ประกอบการฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่และจัดการสภาพแวดล้อมในเขตประทานบัตรตามที่ได้กำหนดเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ครบถ้วน และดูแลสภาพพื้นที่โครงการภายหลังสิ้นสุดการทำเหมืองเป็นระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓.๒ และแผนการปิดเหมือง รวมทั้งเป็นหลักประกันในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ในกรณีที่เกิดผลกระทบจากการทำเหมืองแร่

(๕) การจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามวงเงินที่คณะกรรมการแร่กำหนด เพื่อให้ผู้ขอจัดทำประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายต่อชุมชนที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบจากการทำเหมืองแร่

(๖) การประกอบการจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะกำหนดให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามความเหมาะสม

การบริหารจัดการกองทุนต่าง ๆ จะใช้หลักเกณฑ์ตามที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด

๓.๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดในการจัดทำแนวกั้นชนการทำเหมือง และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีการศึกษาข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับการปนเปื้อนของโลหะหนักหรือสารพิษ และการเจ็บป่วยที่อาจเกิดจากสารเคมีหรือมลพิษที่เกิดจากการทำเหมืองของประชาชนในพื้นที่ก่อนและหลังการทำเหมือง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเปรียบเทียบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำเหมืองให้ชัดเจน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมและตรวจสุขภาพของประชาชน ควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจแร่ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สมบูรณ์ที่สุด

๔. ด้านการกำกับดูแลการประกอบการ

เพื่อให้การพัฒนาแหล่งแร่ทองคำของผู้ประกอบการเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องตามเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบการอนุญาตประทานบัตร และใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานต่าง ๆ ของผู้ประกอบการเป็นไปโดยเรียบร้อย ไม่มีเหตุในการสร้างอันตราย ความเสียหาย หรือข้อขัดแย้งกับชุมชนหรือท้องถิ่น ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลการประกอบการตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ จนถึงขั้นการฟื้นฟูพื้นที่ ดังต่อไปนี้

๔.๑ กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การจัดการของเสียจากโครงการ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน

และแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ โดยจะบังคับใช้กฎหมายและใช้ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการ

๔.๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ทองคำ ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ตัวแทนผู้ถือประทานบัตร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ เพื่อตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง โดยผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะกรรมการ

๔.๓ เมื่อมีผู้ร้องเรียนหรือปรากฏว่าการทำเหมืองแร่ทองคำเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการเร่งสอบหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยรวดเร็วและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

ทั้งนี้ ในกรณีที่ปรากฏว่าผลกระทบเกิดจากการทำเหมือง ผู้ถือประทานบัตรจะต้องเยียวยาผลกระทบภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ถือประทานบัตรไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินจากหลักประกันหรือค่าสินไหมทดแทนจากการประกันภัย มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรนำหลักประกันมาวางหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิม ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่วางหลักประกันหรือจัดทำประกันภัยให้ครบถ้วนตามเดิมภายในกำหนดเวลาโดยไม่มีเหตุอันควร ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

๔.๔ ผู้ได้รับอนุญาตต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการ ในกรณีที่ค่าเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาตให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาต ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับค่าเสียหายต่อจิตใจที่เป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายทางร่างกาย สุขภาพหรืออนามัยด้วย และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการไม่ปลอดภัยแต่ยังดำเนินการ หรือไม่รู้เพราะเหตุประมาทอย่างร้ายแรงแล้วยังไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่จริงนั้น ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๔๒ ของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอน ทั้งในด้านการอนุญาต ตรวจสอบกำกับดูแล ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำจะเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๕.๑ ในการขออนุญาตสำรวจแร่หรือประทานบัตรเหมืองแร่ จะต้องมีการแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๕.๒ ในขั้นตอนการขอประทานบัตร ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด สำหรับกรณีที่ประชาชนในชุมชนไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง และผู้ออกประทานบัตรไม่

สามารถวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ ต้องจัดให้มีการทำประชามติของประชาชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๕.๓ ในขั้นตอนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ทางราชการกำหนด

๕.๔ ในขั้นตอนการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EHIA) ให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ทางราชการกำหนด

๕.๕ ในขั้นตอนการประกอบกิจการ ให้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด เพื่อเกิดความร่วมมือร่วมในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง

๖. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

เพื่อให้การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศ ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรม รวมถึงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมและท้องถิ่นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการเหมืองแร่ทองคำ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ดังต่อไปนี้

๖.๑ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการส่งเสริมและกำกับดูแลการประกอบการเหมืองแร่ทองคำให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความระมัดระวังต่อการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๖.๒ ผู้ถือประทานบัตรต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ โดยต้องผ่านการทวนสอบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของอุตสาหกรรมแร่ (CSR-DPIM) และต้องให้ความร่วมมือเข้าร่วมโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๖.๓ ยกระดับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐานสากล (Responsible gold mining practice) ทั้งด้านการทำเหมือง การประกอบโลหกรรม และการหลอมทองคำบริสุทธิ์ โดยมีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นระยะ ๆ

๗. ด้านอื่น ๆ

๗.๑ ผู้ถือประทานบัตรแร่ทองคำ หรือแร่ชนิดอื่นและแร่ทองคำรวมอยู่ด้วยมีความประสงค์ขอต่ออายุประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรแร่ชนิดอื่นมีความประสงค์ขอเพิ่มชนิดแร่ทองคำ อีกชนิดหนึ่งลงในประทานบัตร ให้ยื่นนโยบายนี้โดยอนุโลม

๗.๒ นโยบายนี้ไม่ครอบคลุมถึงการร่อนแร่ทองคำ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจะประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุญาต ควบคุม และกำกับดูแลการร่อนแร่เป็นการเฉพาะ

๗.๓ บรรดานโยบาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่
ทองคำในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในนโยบายนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับนโยบายนี้ ให้ใช้นโยบายนี้แทน

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

มิถุนายน ๒๕๖๐

กรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ

ด้านการบริหารจัดการแหล่งแร่ทองคำ • การเปิดประมูลสิทธิเข้าสำรวจและทำเหมือง • การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่ทองคำตลอดห่วงโซ่การผลิต • โดยการไม่อนุญาตให้ส่งออกโลหะผสมทองคำที่ได้จากการทำเหมือง • ยกระดับการมีส่วนร่วมในเชิงนโยบายระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต • ไม่ให้สิทธิประโยชน์ด้านส่งเสริมการลงทุน	ด้านผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐและท้องถิ่น • การกำหนดหลักเกณฑ์ผลประโยชน์พิเศษและพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เหมาะสม คุ่มค่า และเป็นธรรม • การจัดสรรผลประโยชน์ให้ อปท. ที่ประทานบัตรเหมืองแร่ทองคำตั้งอยู่และ อปท. ที่อยู่ติดกัน • การตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านรอบพื้นที่เหมืองแร่	ด้านความปลอดภัย การป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่ • การตั้งกองทุน วางหลักประกัน การทำประกันภัย ที่เกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพรวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่อย่างชัดเจน • การกำหนดให้มีการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง (Buffer zone) และการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน (Baseline data) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม
ด้านการกำกับดูแลการประกอบการ • การกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด • การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง • การกำหนดแนวทางในการจัดการปัญหาเรื่องร้องเรียนและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม • การเพิ่มบทลงโทษการกระทำความผิด	ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน • การแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ทราบล่วงหน้า • การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ทางราชการกำหนด • การทำประชาคมติของประชาชนในกรณีที่ประชาชนในชุมชนไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง • การให้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง	ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน • กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องผ่านการทวนสอบมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของอุตสาหกรรมแร่ (CSR-DPIM) • การยกระดับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำให้มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานสากลโดยมีการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นระยะ ๆ

หมายเหตุ: นโยบายนี้ใช้กับการต่ออายุประทานบัตรและการเพิ่มชนิดแร่ทองคำโดยอนุโลม แต่ไม่บังคับใช้กับการร่อนแร่ทองคำ